

PROMEMORIADatum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

Delrapport

Skatteplanering med ränteavdrag

Tilläggsuppdrag avseende svenska juridiska personer som i praktiken inte beskattas för ränteinkomster

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING.....	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.2	Regeringens uppdrag.....	7
2.3	Uppdraget i relation till lagstiftning inom ränteområdet	8
3	URVAL, GENOMFÖRANDE OCH ANALYS.....	9
3.1	Helt eller delvis skattebefriade svenska juridiska personer	9
3.1.1	Kommuner och landsting.....	10
3.1.2	AP-fonder.....	14
3.1.3	Inskränkt skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser.....	15
3.1.4	Pensionsstiftelser.....	16
3.2	Juridiska personer som medges avdrag för utdelning.....	17
3.2.1	Investmentföretag.....	17
3.2.2	Kooperativa ekonomiska föreningar.....	20
4	SLUTSATSER.....	22

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Önr
131-296639-12/113**1 SAMMANFATTNING**Uppdraget

Regeringen har den 26 april 2012 gett Skatteverket i uppdrag att kartlägga och analysera förekomsten av skatteplanering – särskilt med ränteavdrag - i företag som anses vara i intressegemenskap med en svensk juridisk person som helt eller delvis är skattebefriad, t.ex. kommuner, eller som kan göra avdrag för utdelning, t.ex. investmentföretag. Skatteverket ska också, utöver kartläggningen och analysen, särskilt granska sådana företag.

I denna delrapport, som ska lämnas senast den 23 augusti 2012, lämnas en första analys av skatteplaneringen med ränteavdrag inom intressegemenskaper där en i praktiken skattebefriad svensk juridisk person ingår. Den slutliga rapporten ska lämnas senast den 30 juni 2013.

De företag som ska kartläggas och analyseras i tilläggsuppdraget är sådana som har möjlighet att planera bort inkomster genom att med räntebetalningar eller på annat sätt överföra inkomster till en svensk juridisk person som i praktiken inte beskattas för inkomster. I uppdragsbeskrivningen exemplifieras skattebefriade subjekt med kommuner, medan sådana subjekt som kan göra avdrag för utdelning exemplifieras med investmentföretag och kooperativa föreningar. Förutom de uppräknade subjekten har viss analys även skett beträffande AP-fonder och inskränkt skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser.

Den tidsram som avsatts för uppdraget att utreda skatteplaneringen med ränteavdrag är mycket snäv. Rapporten baseras därför huvudsakligen på en analys av tillgänglig dokumentation i form av tidigare utredningar samt analys av deklarerationer, årsredovisningar, hemsidor m.m.

Resultatet

Generellt sett är bilden att det förekommit och förekommer skatteplanering med ränteavdrag inom flera av de undersökta kategorierna av juridiska personer. Dock är denna oftast inte systematisk eller allmänt förekommande.

Knappt 10 % av *Sveriges Kommuner* har utnyttjat s.k. interna räntesnurror. De nuvarande begränsningsreglerna avseende ränteavdrag vid interna andelsöverlåtelser verkar dock vara effektiva för att förhindra denna typ av ränteavdrag. I de fall kommuner yrkat sådana avdrag har Skatteverket i beslut nekat ränteavdrag med sammanlagt 640 miljoner kronor.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

Den totala omfattningen av lån från kommuner till kommunbolag är 140 miljarder kronor, av vilken utlåning till interna andelsöverlåtelser endast utgör en liten del. Räntenivåerna synes ligga på rimliga nivåer. Utredningsunderlaget är inte tillräckligt för att bedöma om skatteplanering med ränteavdrag förekommer vid sidan av de interna räntesnurrorna.

Det har observerats att vissa kommunbolag flyttat om lånen till *Kommuninvest i Sverige AB* (Kommuninvest). Genom två rättsliga avgöranden i Högsta Förvaltningsdomstolen under 2012 har öppnats möjligheter för att göra sådana överflyttningar av lån samt att begränsa beskattningen hos Kommuninvest.

Det finns en viss osäkerhet om i vilken omfattning *AP-fonder* skatteplanerar med ränteavdrag. Enligt årsredovisningar och tidningsuppgifter synes AP-fonder ha lånat ut betydande medel, minst 15 miljarder kronor, till dotterbolag till förvärv av andelar (externt och internt). Räntenivåerna på dessa lån har varit relativt höga, 8-16 %.

Vad avser inskränkt skattskyldiga *ideella föreningar och stiftelser* är det svårt att bedöma om skatteplanering med ränteavdrag förekommer. Detta beror delvis på att informationen dessa juridiska personer lämnar är begränsad och att det i princip krävs utredning av enskilda fall för att kunna dra några säkra slutsatser. Dessutom har vissa kategorier av olika skäl inte undersökts närmare, exempelvis ideella idrottsföreningar, understödsföreningar och pensionsstiftelser. Ett tjugotal föreningar/stiftelser har identifierats där det kan fastslås att utlåning skett till rörelsedrivande dotterbolag. Utlåningen uppgår i dessa fall till cirka 750 miljoner. Huvudsakligen avser lånen finansiering av fastighetsförvärv hos dotterbolagen. Det finns inte tillräckligt underlag för att bedöma om denna utlåning är att anse som skatteplanering med ränteavdrag.

Det är sedan tidigare känt att *investmentföretag* skatteplanerar med räntavdrag genom att finansiera dotterbolags interna och externa förvärv av andelar med lån. Detta har bekräftats vid den nu genomförda undersökningen. Det bedöms att sådan utlåning uppgår till minst 12 miljarder kronor. Räntenivåerna på dessa lån har varit relativt höga, 8-15 %.

Kooperativa ekonomiska föreningar har möjlighet att genom koncernbidrag reducera beskattningsunderlaget hos de rörelsedrivande dotterbolagen. Det finns därför inget särskilt skäl att använda ränteavdrag, eftersom samma beskattningsreducering kan uppnås genom att koncernbidrag lämnas. Dessutom är möjligheten till minskning av skatteunderlaget hos föreningen begränsad till möjligheten att betala ut återbäring/efterlikvid. Den undersökning som skett av sådana föreningar ger inte heller något stöd för att sådan skatteplanering sker i

PROMEMORIADatum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

större omfattning. Det finns dock en stor osäkerhet i bedömningen på grund av bristen på relevant information.

Från 2009 finns en lag som begränsar avdragsrätten för internt finansierade interna andelsöverlåtelser, s.k. interna räntesnurror¹. Regeringen har i år lämnat ett förslag till en annan utformning av ränteavdragsbegränsningsreglerna². De nya reglerna, vilka föreslås gälla från år 2013, omfattar samtliga interna lån som lämnas inom en intressegemenskap. Förslaget innebär således en utvidgning jämfört med gällande lagstiftning och lagändringarna bedöms därför medföra en ytterligare begränsning av ränteavdrag. I vilken utsträckning detta kommer att ske beror på hur rättspraxis utvecklas beträffande undantagsreglerna.

De juridiska personer som kartlagts i detta uppdrag berörs av både den nuvarande och den föreslagna lagen. Kartläggningen visar att den stora volymen av de interna lånen avser annat än lån för finansiering av interna andelsöverlåtelser. Det finns därför anledning att anta att dessa juridiska personer kommer att påverkas av den föreslagna lagstiftningen.

2 INLEDNING

2.1 Bakgrund

I delrapporten om välfärdssektorn, som lämnades i april i år, har redogjorts för de ränterapporter Skatteverket lämnat under de senaste åren. Skatteverkets utredningar har visat att skatteplanering med räntor är frekvent och också avser mycket stora belopp. Enbart de s.k. interna räntesnurrorna avsåg ränteavdrag med 25 miljarder kronor per år. Ränteuppläggens grundläggande konstruktion är att interna ränteströmmar skapas, där skatteunderlaget hos ett svenskt företag minskas, medan ingen eller låg beskattning av räntan sker hos ett mottagande företag inom intressegemenskapen. Oftast är långgivaren belägen i ett lågskatteland eller så används så kallade hybrider, där man utnyttjar att länderna har olika regler för beskattningen.

De ränteupplägg som observerats har alla det gemensamt att de lån som lämnas till de svenska företagen inte medför att medel tillförs verksamheten. Lånen skapar därför inte skattepliktiga intäkter hos låntagaren. Pengarna används i stället till köp av andelar, internt eller externt, eller till utdelning eller kapitaltillskott till

¹ 24 kap. 10 a – e §§ Inkomstskattelagen

² Lagrådsremiss ”Effektivare ränteavdragsbegränsningar” 2012-06-07

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

andra, oftast utländska, koncernbolag. Skatteverkets utredningar har visat att den stora volymen av sådana räntebetalningar avser interna och externa andelsöverlåtelser, exempelvis vid riskkapitalförvärv.

Ett alternativt sätt att erhålla samma skattevinst vid interna lånetransaktioner är att utnyttja svenska juridiska personer som i praktiken inte beskattas för inkomst. Ett lån från en sådan juridisk person leder till samma ickebeskattning som om lånet lämnats från ett företag beläget i ett lågskatteland. Ett exempel på en sådan juridisk person är investmentföretag. Genom att investmentföretaget disponerar över storleken på utdelningen till aktieägarna kan de skattepliktiga intäkterna, bl.a. räntor, neutraliseras. Att interna räntesnurror hos investmentföretag förekommit framgår av förhandsbeskedet för Investment AB Industrivärden.³ Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att de rörelsedrivande dotterbolagens ränteutgifter var avdragsgilla och att lagen mot skatteflykt inte kunde tillämpas. Skatteverkets granskning av räntenivåer på ägarlån vid externa förvärv har visat att investmentföretag agerar på samma sätt även vid förvärv av andelar från en oberoende säljare.

Vid uppföljning av ränteavdragsbegränsningslagen från 2009 har observerats att kommunägda bolag utnyttjat att kommunerna är skattebefriade för inkomster. Interna lån har skapats vid interna andelsförvärv, varvid räntor betalas från rörelsedrivande bolag till kommuner. I dessa fall har kommunerna åberopat en särskild undantagsregel i 2009 års lag, "ventilen". Skatteverket har inte ansett att denna varit tillämplig i något fall som utretts. Det har också observerats att kommunbolag i viss omfattning flyttat om lån till externa långgivare, bl.a. Kommuninvest, vilket får till följd att ränteavdragen blir avdragsgilla.

Några av AP-fonderna har lånat ut betydande medel till dotterbolag för finansiering av andelsförvärv. Fullt skattemässigt ränteavdrag har erhållits hos de rörelsedrivande bolagen, medan AP-fonderna, som är undantagna från skattskyldighet på inkomster, betraktat de erhållna ränteintäkterna som skattefria.

Vid sidan av investmentföretag, kommuner och AP-fonder har Skatteverket inte tidigare iakttagit några upplägg med ränteavdrag hos svenska juridiska personer som i praktiken är skattebefriade. Skatteverket har i dagsläget inte någon samlad bild av om eller i vilken omfattning skatteplanering med ränteavdrag förekommer inom denna sektor. Regeringens tilläggsuppdrag innebär därför en fördjupad granskning av dessa.

Det förtjänar att påpekas att avdragsrätten för ränta är begränsad endast i fall då lånen använts för *interna andelsöverlåtelser*. Vid all annan långgivning är räntor

³ RÅ 2007 ref. 84-85

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

avdragsgilla i skuldförhållanden mellan en helt eller delvis skattebefriad långgivare och en låntagare inom intressegemenskapen.

2.2 Regeringens uppdrag

Av regeringens uppdragsbeskrivning den 26 april 2012 (Fi2011/4971, delvis) framgår att Skatteverket ska kartlägga och analysera förekomsten av skatteplanering i företag som anses vara i intressegemenskap med en svensk juridisk person som helt eller delvis är skattebefriad. Skattebefrielsen kan bero att skattskyldighet inte föreligger för inkomster, vilket är fallet med t.ex. kommuner, ideella föreningar och stiftelser samt AP-fonder. Skattefrihet för inkomst kan också föreligga om avdrag medges för utdelning eller liknande vinstdisposition till förmån för de bakomliggande ägarna, vilket är fallet beträffande investmentföretag och kooperativa ekonomiska föreningar.

Uppdraget är ett tilläggsuppdrag inom ramen för det uppdrag som beslutades den 1 december 2011, enligt vilket Skatteverket fått i uppdrag att kartlägga och analysera förekomsten av skatteplanering i företag inom välfärdssektorn samt granska dessa företag. En delrapport om skatteplanering med ränteavdrag inom välfärdssektorn har lämnats den 27 april 2012.⁴

Den del av uppdraget som avser kartläggning av skatteplanering med ränteavdrag är inte begränsat till att avse skatteplanering som är i strid med gällande lagstiftning, dvs. ränteavdrag avseende interna lån vid interna andelsöverlåtelser. Den vanligaste skatteplaneringen med ränteavdrag avser lån som lämnas av andra skäl, som normalt inte begränsas av några skatteregler. Detta innebär en begränsning vid kartläggningen eftersom någon allmän kartläggning genom kontakt med företagen inte är möjlig av formella skäl (se mer om detta i delrapporten daterad 2012-04-27).

I kartläggningen ingår att uppskatta frekvensen och omfånget av skatteplaneringen och redovisningen ska innehålla uppgift om nivån på räntesatsen och storleken på ränteavdragen samt hur skatteplaneringen fördelar sig mellan interna och externa förvärv respektive mellan interna och externa lån. Som ett led i uppdragets genomförande ska Skatteverket, utöver kartläggningen, särskilt granska företag inom denna sektor. Uppdraget vad gäller kartläggningen av förekomsten av skatteplanering med ränteavdrag ska redovisas den 23 augusti 2012. Slutredovisning av uppdraget ska ske senast den 30 juni 2013.

⁴ "Delrapport – skatteplanering med ränteavdrag i företag inom välfärdssektorn" 2012-04-27, dnr. 131-296639-12/113

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

2.3 Uppdraget i relation till lagstiftning inom ränteområdet

I nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler från 2009 behandlas svenska juridiska personer på samma sätt som utländska långgivare. Detta innebär att om ett internt lån lämnats för att finansiera en intern andelsöverlåtelse medges inte ränteavdrag om långgivaren inom intressegemenskapen beskattas med mindre än 10 % för inkomsten. Om förfarandet är huvudsakligen affärsmässigt motiverat kan den s.k. ventilen tillämpas, vilket innebär att avdrag i så fall kan medges. Vid bedömning om beskattning sker spelar det ingen roll om långgivaren ligger i ett land med låg eller ingen beskattning eller om långgivaren är en kommun eller en AP-fond.

Om räntemottagaren inom intressegemenskapen har möjlighet att få avdrag för utdelning, ex. investmentföretag eller kooperativa ekonomiska föreningar, medges i vissa fall inte ränteavdrag avseende interna lån som uppkommit vid en intern andelsöverlåtelse⁵. För att avdrag inte ska medges krävs att Skatteverket kan visa att såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifter till övervägande del inte är affärsmässigt motiverade. Denna regel brukar kallas för en omvänd ventil.

Regeringen har i en lagrådsremiss föreslagit att ränteavdragsbegränsningslagen från 2009 ska ändras från den 1 januari 2013. I denna konstateras att den nuvarande lagstiftningen inte är tillräcklig. För att skydda den svenska bolagsskattebasen föreslås därför att ytterligare begränsningsregler avseende ränteavdrag införs. Enligt förslaget ska alla interna lån omfattas och således inte bara interna lån som uppkommit vid en intern andelsöverlåtelse. Dessutom föreslås en utökad omvänd ventil som innebär att även om räntemottagaren beskattas med minst 10 % kan räntan ändå inte dras av om såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifter till övervägande del inte är affärsmässigt motiverade. Den omvända ventilen är inte begränsad till företag som har rätt till avdrag för utdelning.

Om det nya lagförslaget genomförs kommer det förmodligen att få stor påverkan på de intressegemenskaper som tilläggsuppdraget omfattar, främst genom att alla interna lån inkluderas, oavsett hur de uppkommit. Detta innebär t.ex. att, om ett investmentföretag lämnar ett internt lån till dotterbolag för att finansiera ett externt andelsförvärv, är ränteavdraget inte avdragsgillt såvida inte den allmänna ventilen är tillämplig.

Vid redovisningen av uppdraget är utgångspunkten i första hand att beskriva hur de undersökta intressegemenskaperna förhåller sig till nuvarande lagstiftning

⁵ 24 kap. 10 d § 2 st IL

PROMEMORIADatum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

avseende skatteplanering med ränteavdrag. Detta innebär en kartläggning och analys av tillämpningen av 2009 års ränteavdragsbegränsningslag och av räntenivåer på interna lån. I delrapporten avseende skatteplanering med ränteavdrag inom välfärdssektorn har en närmare beskrivning om dessa frågor lämnats i avsnitt 4 "Rättsliga frågor".

Uppdraget är emellertid vidare än så. Kartläggning ska även ske av hur skatteplaneringen fördelar sig mellan interna och externa förvärv respektive mellan interna och externa lån. Dessa uppgifter är inte alltid lättillgängliga utan att uppgifter inhämtas från företagen. Det finns emellertid begränsade möjligheter att genom skrivbordsgranskning eller revision utreda frågor som ger information till kartläggningen, men som inte har en skattemässig betydelse. Så är ännu fallet beträffande interna lån vid externa andelsförvärv. När det gäller att relatera externa lån till skatteplanering med räntor är det ibland inte möjligt utan kontakt med företagen.

3 URVAL, GENOMFÖRANDE OCH ANALYS

De juridiska personer som uppdraget omfattar kan indelas i två grupper, beroende på hur skattefriheten uppkommer. Nedan lämnas en redogörelse för urval, genomförande och analys avseende respektive grupp. Som redogjorts för ovan innebär tidsbrist och gällande reglering av formalia att urvalet och kartläggningen inriktats på sammanställning och analys av tillgängliga fakta. Detta medför att det ofta är svårt att med säkerhet kunna fastslå ändamålet med den långivning som förekommer, vilka räntenivåer som tillämpas osv. Där det är möjligt görs dock preliminära bedömningar om detta.

När det gäller förekomsten av externa lån är detta mest intressant att analysera vid uppbyggnad av lånestrukturer vid externa förvärv av andelar. Sådana förvärv har i första hand observeras hos investmentföretag. Någon analys av externa lån har därför inte skett hos dotterbolag till övriga juridiska personer.

3.1 Helt eller delvis skattebefriade svenska juridiska personer

I uppdragsbeskrivningen nämns kommuner som exempel på svenska juridiska personer som är skattebefriade för inkomst. Det finns dock fler och i första hand har följande valts ut.

- Kommuner, landsting
- AP-fonder
- Begränsat skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

- Pensionsstiftelser

3.1.1 Kommuner och landsting

Kommuner och landsting är befriade från skatt på inkomst. Detta innebär att det inom Sverige är möjligt att skatteplanera med räntor på samma sätt som inom internationellt verksamma koncerner.

Skatteverket har under hösten 2011 utfört en riskanalys av kommuner med utgångspunkt från Skatteverkets långsiktiga mål att reducera det s.k. skattefelet. De tre väsentliga risker som lyfts fram är korruption, avancerad skatteplanering och stora fel vid momsredovisningen. Som exempel på avancerad skatteplanering nämns utnyttjande av interna räntesnurror för att minska beskattningsunderlaget hos de rörelsedrivande kommunala bolagen.

Inget har framkommit som indikerar att räntenivån avseende lån från kommuner och landsting till dotterbolag lån inte är marknadsmässiga.

Lån för finansiering av interna andelsöverlåtelser

Under 2010 och 2011/2012 har Skatteverket utrett kommunägda bolag med inriktning på tillämpningen av ränteavdragsbegränsningslagen från 2009, dvs. förekomsten av intern lånefinansiering av interna andelsöverlåtelser.

Vid 2010 års taxering har ett tjugotal kommunägda bolag i sina självdeklarationer lämnat upplysning om ränteavdrag avseende skulder till kommuner. I samtliga dessa fall har lånen uppkommit i samband med att andelar överlåtits koncerninternt. Hälften av bolagen har åberopat den allmänna undantagsregeln i 2009 års räntelag ("ventilen") och anfört att såväl förvärvet som skulden varit huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Skatteverket har utrett samtliga dessa fall och har i inget fall ansett att ventilen varit tillämplig. Ränteavdragen har därför nekats.

Skatteverket har också undersökt samtliga 290 kommuner för att se om det - vid sidan av de som lämnat öppna yrkanden - funnits ytterligare bolag som haft skuld till kommunen på grund av interna andelsförvärv. Sådana interna förvärv kan endast förekomma hos kommuner med koncerner, vilket visat sig vara totalt 161 st. I knappt hälften av dessa fall har koncernmodern redovisat skuld till kommunen. Av dessa har 25 återlagt ränteavdrag i deklaration som en ej avdragsgill post. Förmodligen beror detta på att interna räntesnurror genomförts men att bolagen själva ansett att räntekostnaderna inte är avdragsgilla enligt räntelagstiftningen. I 14 fall har fördjupad granskning skett, varvid framkommit att i fem fall har ränteavdrag gjorts avseende skulder som uppkommit vid interna

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

andelsöverlåtelser utan att skattemässig återföring skett av avdraget. Skatteverket har vägrat avdrag för räntan i dessa fem fall.

Vid 2010 och 2011 års taxeringar har ränteavdrag vägrats i 32 fall med totalt cirka 640 miljoner. Åtminstone fem av dessa beslut har överklagats av företagen.

En närmare granskning har skett för att se om de kommuner som genomfört interna räntesnurror ändrat sin lånefinansiering efter att ränteavdragsbegränsningsreglerna trätt i kraft från 2009. Därvid har framkommit att ungefär hälften av dessa bolag ligger kvar med lånen till kommunen, medan den andra hälften har lagt om lånen externt. Det är i de flesta fall omöjligt att utläsa i deklaration eller i årsredovisning vem den externa långgivaren är. Det är dock känt att viss omflyttning av lån skett till ett fristående kommunägt finansieringsbolag, se mer om detta nedan.

Övriga interna lån

Av uppgifter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) framgår att kommuners utlåning till dotterbolag är omfattande och uppgår till cirka 140 miljarder kronor. Detta innebär att lånen avseende interna andelsförvärv endast utgör en liten del av den totala långivningen från kommuner, troligen mindre än 10 %. Någon särskild analys av interna lån som inte avser finansiering av interna andelsöverlåtelser har inte skett. Det går därför inte att i nuvarande utredningsläge beskriva hur denna långivning är strukturerad.

En särskild analys har skett av landstingens utlåning. Därvid har framkommit att endast ett landsting har en underkoncern. Analysen har begränsat sig till de två dotterbolag som har betydande skulder till landstinget. Lånen från landstinget som överstiger 5 miljarder kronor avser dels finansiering av en intern inkrämsöverlåtelse från landstinget och dels en finansiering av inköp av anläggningstillgångar. Inget av dessa lån omfattas av ränteavdragsbegränsningslagen från 2009.

En fråga man kan ställa sig är om lån som lämnas från kommuner, annat än för finansiering av interna andelsförvärv, är att betrakta som skatteplanering med räntor. Effekten av långivningen är otvistigt så att avdrag för ränta sker hos kommunbolaget, som därmed minskar sin skattepliktiga vinst, medan räntan inte beskattas alls hos kommunen. Därmed uppkommer i sig en skattevinst.

Det kan emellertid vara så att kommunen uppträder som internbank och endast utgör mellanhand vid extern upplåning. Många kommunala bolag har stort behov av finansiering av investeringar, exempelvis fastighetsbolag eller energibolag. Om den externa finansieringen samordnas via kommunens internbank kan en billigare finansiering erhållas än om varje kommunalt bolag lånat medlen direkt från bank.

PROMEMORIADatum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

Hos kommunen sker i så fall både en inlåning och en utlåning där ränteströmmarna i princip neutraliseras. Det som då inte beskattas är bara kommunens räntemarginalvinst.

Det kan också vara så att kommunen använder eget kapital för utlåningen. I så fall uppnås en positiv skatteeffekt genom att ränteavdragen hos kommunbolagen är avdragsgilla, medan ingen faktisk beskattning av ränteinkomsten sker hos kommunen. Om kommunen i stället hade ordnat kapitalförsörjningen till kommunbolagen genom kapitaltillskott hade detta varit skattemässigt neutralt.

Ingen analys har skett av hur kommunernas internbanksfunktioner ser ut. Som ett exempel kan dock nämnas vad som framgår av Stockholms Stads finansiella månadsrapport för december 2011. Av rapporten framgår att Stockholms Stads nettoutlåning till kommunkoncernen uppgår till cirka 19 miljarder kronor. Stockholms Stads nettoupplåning på den finansiella marknaden uppgår till cirka 10 miljarder. Detta synes visa att knappt hälften av utlåningen till kommunbolagen finansieras med egna medel.

Externa lån

Kommun- och landstingsbolagens upplåning från externa långgivare uppgår till cirka 90 miljarder kronor. Huvuddelen av dessa medel kommer från det av kommuner och landsting indirekt ägda kreditmarknadsbolaget Kommuninvest i Sverige AB (Kommuninvest).

Ingen fördjupad analys har skett av kommun- och landstingsbolags upplåning från externa långgivare. Med hänsyn till den nära relationen till Kommuninvest har dock en viss övergripande analys skett av relationen till detta finansbolag.

Kommuninvest

I några fall har framkommit att lån som etablerats vid interna andelsförvärv omplacerats från kommunen till Kommuninvest. Kreditmarknadsbolaget, som står under Finansinspektionens tillsyn, ägs av 269 kommuner och landsting via Kommuninvest Ekonomisk förening. Bolagets utlåning var 168 miljarder kronor år 2011, varav drygt hälften gick till kommunbolag och resten till kommuner och landsting. Kommuninvests egen finansiering sker normalt genom emittering av obligationer och certifikat på marknaden. Från ägaren, den ekonomiska föreningen, har Kommuninvest erhållit ett evigt förlagslån uppgående till 1 miljard kronor.

Enligt ett i år avgjort förhandsbesked⁶ fann Högsta Förvaltningsdomstolen att Kommuninvest inte är i intressegemenskap med enskilda kommuner eller

⁶ HFD 2012 ref. 6

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

kommunbolag, med hänsyn till det spridda ägandet. Lån från Kommuninvest omfattas därför i princip inte av 2009 års räntelag. Av förutsättningarna i förhandsbeskedet framgick att en kommun lånat ut medel till ett kommunbolag för finansiering av en intern andelsöverlåtelse. Lånet avsågs att återbetalas och kommunen skulle använda medlen till att minska sina skulder till Kommuninvest eller alternativt låna ut dem till något av kommunbolagen. Att minska skulderna till Kommuninvest ansågs inte som en slussning av lån från kommunen via Kommuninvest (back-to-back lån). Inte heller lagen mot skatteflykt ansågs tillämplig.

Förhandsbeskedet ger därmed kommunbolag och kommuner möjlighet att omplacera lån som uppkommit vid exempelvis interna andelsöverlåtelser till Kommuninvest utan att 2009 års räntelag kan tillämpas. Dock måste förutsättningarna i förhandsbeskedet gälla, bl.a. att kommunen inte får ha en nettofordran mot Kommuninvest. I så fall kan detta ses som ett back-to-back-förfarande.

Om omplacering av lån till Kommuninvest i sig ska ses som en skatteplanering med räntor är tveksamt, eftersom Kommuninvest liksom andra fristående finansinstitut beskattas för ränteintäkter. Emellertid finns möjligheter för det kommunägda Kommuninvest att helt eller delvis undandra sig beskattning. Kommuninvest har enligt allmänna regler möjlighet att lämna koncernbidrag med avdragsrätt till ägaren, den ekonomiska föreningen. Den ekonomiska föreningen beskattas visserligen för mottaget koncernbidrag, men föreningen medges avdrag genom att lämna utdelning till de slutliga ägarna, kommuner och landsting, vilka i sin tur inte beskattas för utdelningen. Denna kedja av betalningar leder således slutligen till att de räntor som kommunbolagen betalar i praktiken inte beskattas.

Möjligheten att utnyttja denna betalningskedja har förstärkts efter ett annat förhandsbesked meddelat under 2012 avseende Kommuninvest Ekonomisk förening⁷. Högsta Förvaltningsdomstolen fann att det av sökanden beskrivna förfarandet kunde godtas. Inte heller prövning enligt den verkliga innebörden av rättshandlingarna eller prövning mot lagen om skatteflykt medförde annan bedömning. Enligt förutsättningarna ska förfarandet ske i fyra steg:

- vinster hos Kommuninvest förs över till Kommuninvest Ekonomisk förening genom koncernbidrag
- föreningen utdelar ut medlen - helt eller delvis - till medlemmarna (kommuner och landsting)
- föreningsstämman fattar beslut om överskottsutdelning och att hela eller delar av utdelningen betalas till föreningen som medlemsinsats

⁷ HFD 2012-05-29, mål nr 837-12

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22

Dnr
131-296639-12/113

- föreningen överför genom nyemission belopp motsvarande hela eller delar av de mottagna insatserna till Kommuninvest.

Detta innebär att Kommuninvest minskar sin beskattning med lämnade koncernbidrag och att föreningen i praktiken inte beskattas för mottagna koncernbidrag genom att avdrag för utdelning erhålls samma år som beslutet sker. Genom att kommuner och landsting inte beskattas för den beslutade utdelningen sker ingen faktisk beskattning av ränteinkomsterna. Det noteras att transaktionskedjan innebär att vinstmedlen hos Kommuninvest i praktiken aldrig lämnar bolaget.

I Kommuninvests årsredovisning 2011 finns en redogörelse under avsnittet "Finansiell ställning" där bolaget beskriver att det förfarande som prövats av Högsta Förvaltningsdomstolen också genomförts. Bolagets vinst före skatt har 2011 uppgått till drygt 400 miljoner kronor och koncernbidrag har lämnats med ungefär samma belopp. Om koncernbidraget också utnyttjas vid beskattningen torde skatteunderlaget nästan helt elimineras.

3.1.2 AP-fonder

AP-fonderna är inte skattskyldiga för inkomst. Detta medför att det kan vara fördelaktigt att etablera långivning från en fond till dess ägda rörelsedrivande bolag.

Det finns sex aktiva AP-fonder och fem av dessa har dotterbolag. Det dominerande innehavet avser företag som förvaltar fastigheter (ex. Vasakronan, Norrporten och Rikshem). Ägandet av fastighetsföretagen är delvis gemensamt mellan två eller flera fonder.

För närvarande pågår två utredningar av lån från AP-fonder till dotterbolag som etablerats vid andelsförvärv. Den ena utredningen avser räntenivåer och den andra en intern andelsöverlåtelse. Ingen av dessa utredningar har avslutat. Av uppgifter som finns i årsredovisningar, uppgifter i pressen m.m. framgår att det skett en betydande utlåning till dotterbolag som har sin grund i både interna och externa andelsförvärv.

Tidskriften Dagens Samhälle har i en artikel, nr 12 2012, lämnat en beskrivning av AP-fondernas interna långivning. I artikeln beskrivs några fastighetsaffärer där dotterbolag till AP-fonder finansierats med lån från ägarna. Bl.a. framgår följande uppgifter, som synes vara kontrollerade med företagen i fråga.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

Andra och sjätte AP-fonden har vid förvärv av fastighetskoncernen Norrporten 2001 lämnat ägarlån uppgående till 1,6 miljarder kronor med en räntesats på 16 %. Två år senare har ytterligare lån lämnats med en halv miljard kronor där räntan satts till knappt 15 %. I maj 2009 har lånen, som då uppgått till 4,2 miljarder kronor lagts om, varvid räntan sänkts till 8,25 %.

Fyra av AP-fonderna har förvärvat fastighetskoncernen Vasakronan och därvid lämnat ägarlån med 12 miljarder kronor. Enligt Dagens Samhälle har snitträntan på dessa lån uppgått till runt 9 %. Ägarlånen uppges numera uppgå till 14,5 miljarder kronor. Enligt Dagens Samhälle har Högsta Förvaltningsdomstolen i en dom från november 2011 underkänt ränteavdrag med 2,5 miljarder kronor för ägarlån, då transaktionen inte ansågs affärsmässigt motiverad. Den återgivna motiveringen tyder på att lånen avsett en intern andelsöverlåtelse.

3.1.3 Inskränkt skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser

Ideella föreningar och stiftelser med kvalificerat allmännyttiga ändamål, som är inskränkt skattskyldiga för inkomst och som äger rörelsedrivande företag, har möjlighet att genom lån från föreningen/stiftelsen uppnå ränteavdrag hos de ägda bolagen utan att beskattning sker hos föreningen/stiftelsen.

Inom ramen för uppdraget har analys skett av deklARATIONER, årsredovisningar m.m. avseende inskränkt skattskyldiga ideella föreningar (ej idrottsföreningar) och stiftelser som äger rörelsedrivande företag. Sådana föreningar/stiftelser är inte skattskyldiga för kapitalinkomster. Skatteverket har tidigare granskat idrottsföreningar och funnit felaktigheter, men inga som rör lånestrukturer och räntebetalningar. Vidare utredningar kommer att göras under den resterande uppdragstiden.

I två fall har dotterbolagen uppgett att de lånat av ägare, men det framgår inte klart om därmed avses förening/stiftelse. I ytterligare ett 30-tal fall har förekommit lån inom koncernen/intressegemenskapen utan att det går att fastslå att utlåning skett från föreningar/stiftelser till dotterbolag utan beskattning av ränteinkomsten. Detta beror bl.a. på att tillgången på information från dessa föreningar/stiftelser är begränsad. Inget av nämnda fall har därför medtagits i den fortsatta analysen.

Närmare analys har skett i ett begränsat antal fall, 21 stycken, där med säkerhet finns utlåning från föreningar/stiftelser till dotterbolag. I dessa fall har ränteinkomsten inte beskattas, trots att avdrag skett hos de låntagande dotterbolagen. Ingen kontakt med företagen har tagits i något av dessa fall.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

I de analyserade fallen uppgår utlåningen till cirka 750 miljoner kronor. Där det är möjligt att bedöma räntenivån synes denna ofta ligga på rimliga nivåer. Emellertid avser närmare hälften av denna utlåning ett fall där räntenivån ligger på en relativt hög nivå, 10 %. Verksamheten i detta fall avser fastighetsförvaltning och fastighetsutveckling. All övrig utlåning av större belopp avser finansiering av dotterbolag som bedriver fastighetsförvaltning.

Det har inte varit möjligt att inom uppdragstiden analysera hur föreningar/stiftelser själva finansierat lån till dotterbolag. Uppgifter om dessa juridiska personers kapitalstruktur finns inte att tillgå i Skatteverkets databaser, eftersom det inte finns krav på sådan redovisning. Rent allmänt kan dock antas att utlåning i första hand avser eget kapital.

Det är svårt att bedöma om skatteplanering med räntor förekommer bland inskränkt skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser. Detta beror dels på att underlaget inte är komplett och dels på att det i princip krävs utredning av enskilda fall för att kunna dra några säkra slutsatser. Det är dock otvistigt att när en inskränkt skattskyldig ideell förening eller stiftelse ska tillskjuta eget kapital till ett dotterbolag medför det olika skattemässiga konsekvenser om överföringen av medel sker genom kapitaltillskott eller genom lån. Ett ägartillskott är skattemässigt neutralt, medan ett lån medför skattemässigt avdrag hos det rörelsedrivande dotterföretaget utan att föreningen/stiftelsen beskattas för räntan.

Det noteras särskilt att utlåning från dotterbolag till föreningar/stiftelser verkar vara lika vanligt som det motsatta. I sådana fall beskattas räntan hos de rörelsedrivande bolagen, medan inget ränteavdrag medges hos föreningarna/stiftelserna. Detta tyder inte på ett skattetänkande.

3.1.4 Pensionsstiftelser

Pensionsstiftelser är befriade från skatt enligt inkomstskattelagen, IL. De omfattas i stället av avkastningsskattelagen och betalar en årlig skatt på 15 procent av en schablonmässigt beräknad avkastning, som baseras på tillgångsmassan och statslåneräntan. Förutsättning finns därför att etablera lån från stiftelsen till dotterbolag som medför ränteavdrag men inte beskattning för räntan.

Begränsad information har hittills framtagits om pensionsstiftelsers utlåning till dotterbolag. Ingen närmare analys har således skett av pensionsstiftelser inom ramen för detta tidsbegränsade uppdrag, varför det inte går att ha en uppfattning om eventuell skatteplanering med ränteavdrag förekommer. I det fortsatta utredningsarbetet kan en närmare granskning komma att ske.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

3.2 Juridiska personer som medges avdrag för utdelning

I uppdragsbeskrivningen anges investmentföretag och kooperativa ekonomiska föreningar som exempel på svenska juridiska personer som i praktiken är skattebefriade för inkomst, eftersom de kan göra avdrag för utdelning.

3.2.1 Investmentföretag

Investmentföretag styrs av ett särskilt regelverk i 39 kap. 14-20 §§ IL och har möjlighet att disponera över beskattningen av inkomst genom att avdrag för utdelning till ägarna är skattemässigt avdragsgill. Detta har också uppmärksamrats av regeringen i den nuvarande räntelagstiftningen från 2009. Enligt denna lag är avdrag för räntor som betalas från dotterföretag till investmentföretag under vissa omständigheter inte avdragsgilla, eftersom investmentföretag inte anses beskattas för inkomst på normalt sätt. Dotterbolagen saknar möjlighet att genom koncernbidrag överföra vinster till investmentföretaget.

Skatteverket har sedan tidigare kännedom om att investmentföretag finansierat dotterbolags förvärv av såväl interna som externa andelsöverlåtelser och därmed kunnat utnyttja skattefördelen med ränteavdrag utan att faktisk beskattning sker av ränteinkomsten. Bl.a. har tidigare skett revision för att granska ett externt andelsförvärv där räntenivån ifrågasatts.

Investmentföretag är inte registrerade på särskilt sätt hos Skatteverket. Denna skattestatus kan också ändras från ett år till ett annat. Vid kartläggningen har sex företag med investmentföretagsstatus identifierats.

Fyra av de sex investmentföretagen har lånefordringar mot dotterbolag som överstiger en miljard kronor. Dessa har analyserats närmare, varav två genom skrivbordsutredningar, vilka särredovisas nedan.

Investmentföretag 1

Ett av investmentföretagen som utretts har fordringar uppgående till ungefär 8 miljarder kronor som synes avse lån till dotterbolag avseende finansiering av externa förvärv av andelar. Räntenivåerna på dessa lån ligger mellan 8 och 15 %. I dessa fall uppnås en skattevinst för koncernen genom att ränteavdragen hos holdingbolagen inte motsvaras av en motsvarande beskattning hos investmentföretaget. Ett exempel på en sådan förvärvs- och lånestruktur avser ett externt förvärv som tidigare utretts vid en skatterevision.

I nämnda utredning ifrågasattes räntenivåns höjd på de interna lånen (13 %). Investmentbolaget redovisade ett skattemässigt underskott på flera miljarder

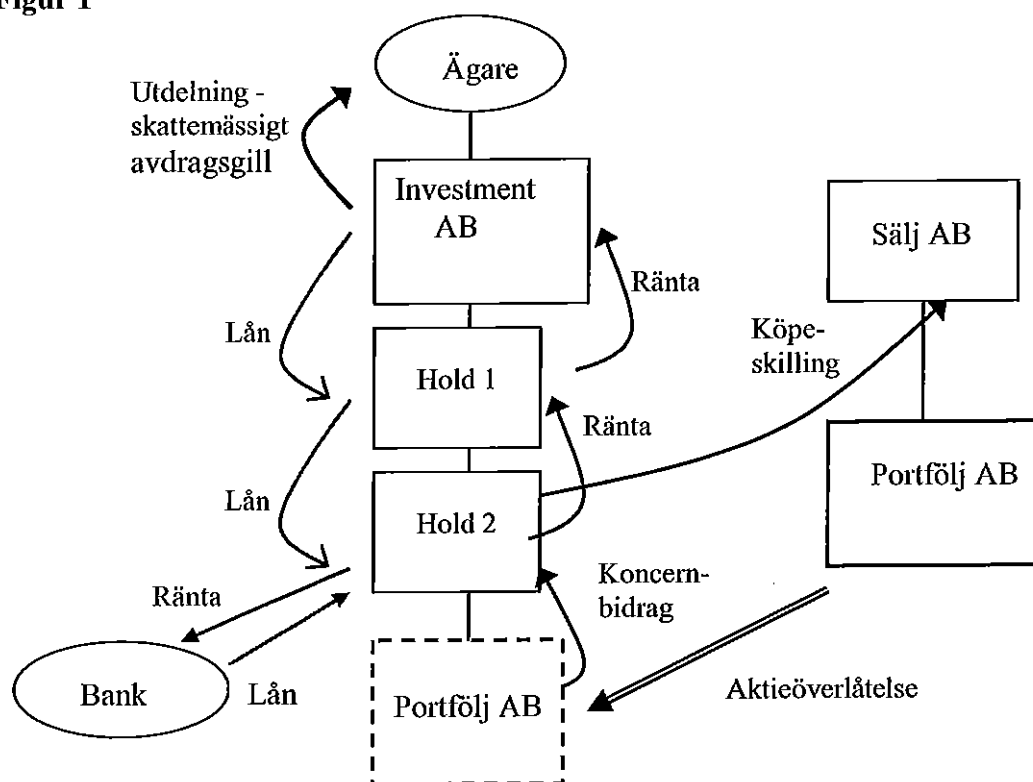
PROMEMORIA

 Datum
 2012-08-22

 Dnr
 131-296639-12/113

kronor som var betydligt högre än ränteinkomsterna, vilket innebar att ingen faktisk beskattning skedde av ränteinkomsten. Det skattemässiga underskottet hos investmentföretaget hade uppkommit bl.a. på grund av att utdelningen till investmentföretagets ägare varit avdragsgilla.

I samband med att investmentföretaget förvärvade ett externt bolag (Portfölj AB) bildades två holdingbolag, varav det ena uppträdde som köparbolag (Hold 2). I princip hela kapitaliseringen av holdingbolaget skedde genom lån från investmentföretaget och genom banklån. Lånekonstruktionen ledde till att vinsterna hos Portfölj AB helt kunde elimineras genom koncernbidrag som hos Hold 2 kvittades mot ränteutgifterna. Genom att investmentföretaget i praktiken inte beskattades för ränteinkomsten uppkom en betydande skatteförmån för koncernen.

Figur 1

Samma investmentbolag har också lånat ut ett betydligt större belopp till ett dotterbolag som är koncernens finansbolag. Endast en mindre del av finansbolagets inlåning från investmentföretaget synes i sin tur lånats till andra koncernbolag. Någon närmare utredning av finansbolagets utlåning har inte skett,

PROMEMORIA

 Datum
 2012-08-22

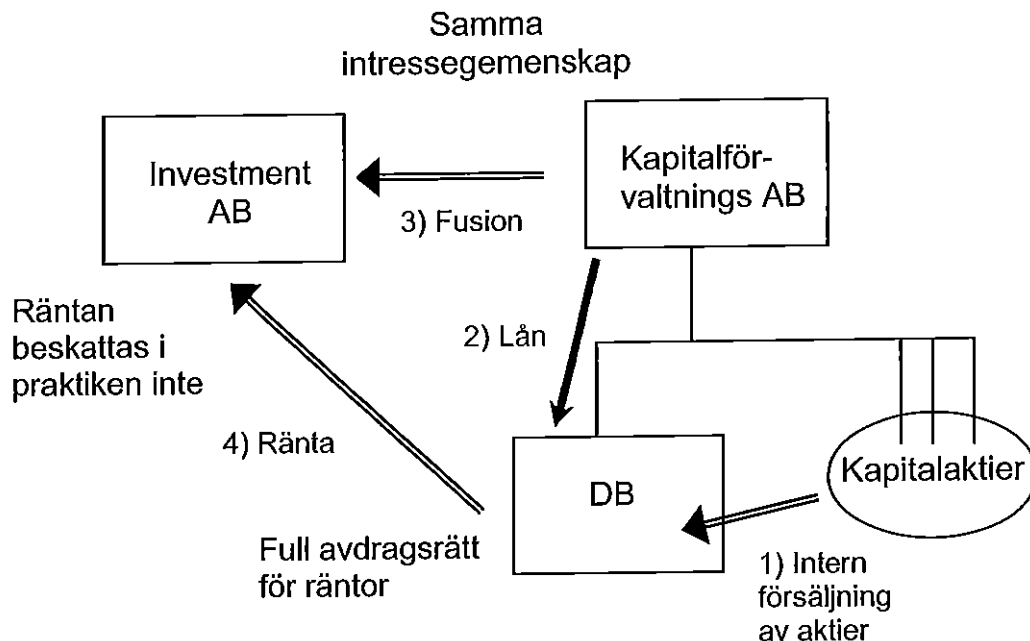
 Dnr
 131-296639-12/113

men av dess årsredovisning framgår att en fordran på cirka en miljard kronor avser lån till ett delägt holdingbolag för finansiering av ett externt förvärv av andelar.

De stora lån investmentföretaget lämnat till finansbolaget ger i sig samma effekt som övriga lån till dotterbolag, dvs. där ingen praktisk beskattning sker av inkomsträntan, trots att ränteavdrag medges hos finansbolaget. Emellertid synes investmentföretaget ha lånat upp motsvarande belopp på marknaden och skattevinsten torde därför vara begränsad för koncernen avseende dessa lån.

Investmentföretag 2

Ett investmentföretag har fusionerats med ett värdepappersförvaltande bolag inom samma intressegemenskap. Före fusionen har förvaltningsföretaget bildat ett nytt dotterbolag som internt förvärvat moderbolagets värdepapper. Det interna förvärvet har finansierats med lån med drygt 2 miljarder kronor från förvaltningsföretaget. Efter fusionen, som skett genom att förvaltningsföretaget absorberats in i investmentföretaget, har lånefordran på det nybildade dotterbolaget övertagits av investmentföretaget. Transaktionerna kan grafiskt beskrivas enligt följande (figur 2).

Figur 2

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

Transaktionerna har lett till att investmentföretaget mottar räntor från det nybildade dotterbolaget utan att inkomsten i praktiken beskattas, samtidigt som fullt ränteavdrag medges hos dotterbolaget.

Ytterligare två investmentbolag - med fordringar på dotterbolag med knappt 2 miljarder kronor vardera - har analyserats närmare. I det ena fallet saknas information om den närmare strukturen av utlåningen och i det andra fallet synes den övervägande delen av utlåningen avse dotterbolags externa förvärv av andelar.

Sammantaget visar utredningarna att det förekommer betydande utlåning från investmentföretag till dotterbolag som medför ränteavdrag utan att ränteinkomsten beskattas. Det har inte alltid varit möjligt att identifiera syftet med utlåningen, men det är klart att betydande lånebelopp avsett såväl externa som interna andelsförvärv hos dotterbolag. Vid intern utlåning för finansiering av externa förvärv tillämpas också höga räntesatser.

3.2.2 Kooperativa ekonomiska föreningar

Kooperativa ekonomiska föreningar är i princip föremål för dubbelbeskattning (39 kap. 21-24 §§ IL), men genom att avdrag medges för kooperativ utdelning i form av lämnade rabatter (återbäring) eller pristillägg (efterlikvid) är de i praktiken enkelbeskattade. Det kan därför finnas intresse av att göra vinstöverföringar från vinstgivande dotterbolag för att minska beskattningen. Detta kan ske genom öppen vinstöverföring med koncernbidrag eller med räntebetalningar från dotterbolag.

Från en population av knappt 500 kooperativa ekonomiska föreningar har cirka 140 med minst ett dotterbolag sammanställts. Ett urval har skett av cirka 80 moderföretag med tillhörande underkoncerner. Urvalet har gjorts med utgångspunkt från föreningar/dotterbolag med störst balansomslutningen, men även genom både ett medvetet kontrollurval och genom ett slumpvis urval. Dessa 80 moderföretag med underkoncerner har analyserats översiktligt och därefter har en fördjupning skett för ungefär hälften av dessa. Härvid har särskild inriktning skett mot föreningar som har ägare som inte beskattas för utdelning. Därmed blir det ingen slutlig beskattning av inkomster som neutraliseras med utdelning.

Ingen av föreningarna har utretts genom direktkontakt i form av skrivbordsutredning eller revision.

För de mindre och medelstora föreningar, som inte lämnar årsredovisning till Bolagsverket är tillgängligheten av relevant information begränsad. Några säkra

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

slutsatser är därför svårt att dra. Inga tydliga indikationer finns dock om skatteplanering med räntor.

Fem stora kooperativa ekonomiska föreningar har utretts särskilt och för dessa har informationen varit något lättare att få fram. I alla fallen har betydande utlåning skett till dotterbolag, i några fall med miljardbelopp. Det förekommer även inlåning från koncernbolagen, även om denna varit mer begränsad. Räntenivåerna är i fyra av de fem fallen på en relativt låg nivå. I det femte fallet verkar räntorna ligga på en relativt hög nivå, även om detta inte kunnat verifieras. Huruvida skatteplanering med räntor förekommer i dessa fall är det inte möjligt att ge ett entydigt svar på. De två föreningar med störst utlåning till dotterbolag (1,5 respektive 2,5 miljarder kronor) har de senaste åren beskattats med belopp som överstiger ränteinkomsterna. Detta innebär att ränteinkomsterna i praktiken beskattas fullt ut. I ett annat fall är det tvärtom så att räntorna inte beskattas, men då är räntekostnaden inte större än cirka 20 miljoner kronor per år.

En kartläggning av ekonomiska föreningar har gjorts 2009 av Skatteverket. Den har också omfattat kooperativa ekonomiska föreningar. Emellertid gjordes ingen särskild kontroll av räntor eller utdelning/återbäring. Därför ger den ingen ledning för bedömning om skatteplanering med räntor förekommer.

Till skillnad från t.ex. investmentföretag är det inte alls lika vanligt att kooperativa ekonomiska föreningar utnyttjar rätten till avdrag för utdelning för att uppnå nollbeskattning. Många föreningar redovisar därför skattemässiga överskott. Detta kan delvis bero på att utdelningen är begränsad till att avse återbäring eller efterlikvider som beräknas med utgångspunkt från de ekonomiska transaktionerna med föreningsmedlemmarna.

Det finns också en skillnad jämfört med andra juridiska personer som utretts i detta uppdrag genom att möjlighet finns att lämna koncernbidrag från de rörelsedrivande dotterbolagen till föreningen. Om koncernen vill skatteplanera genom att med avdragsrätt överföra inkomster till föreningen, så kan det enklast ske med koncernbidrag. Det borde därför finnas ett mindre intresse av att uppnå samma sak genom att etablera lånestrukturer.

Sammantaget har det inte framkommit någon indikation på att skatteplanering med räntor förekommer i någon större utsträckning hos kooperativa ekonomiska föreningar.

Kommuninvest Ekonomisk förening är en kooperativ ekonomisk förening, men denna analyseras ihop med kommuner och landsting, se avsnitt 3.1.1 ovan.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113**4 SLUTSATSER**

Nedan lämnas mycket kortfattat preliminära slutsatser av skatteplanering med ränteavdrag avseende svenska juridiska personer som i praktiken inte beskattas för inkomster. Den korta tiden för uppdraget och den begränsade möjligheten till utredning av enskilda företag innebär att det finns en viss osäkerhet i de slutsatser som dras.

- Uppdraget avser en kartläggning av om vissa juridiska personer skatteplanerar med ränteavdrag. Vad som avses med sådan skatteplanering är inte entydigt. Dock synes sådan skatteplanering vara mest tydlig beträffande lån som inte medför att medel tillförs verksamheten hos det låntagande företaget inom intressegemenskapen. Lånen skapar då inte skattepliktiga intäkter hos låntagaren. Exempel på detta är lån som används till köp av andelar, internt eller externt, eller till utdelning eller kapitaltillskott. Vid kartläggningen har det delvis varit svårt att få fram syftet med långivningen, vilket begränsar möjligheterna till säkra slutsatser.
- Rent allmänt finns goda förutsättningar att skatteplanera med ränteavdrag för helt eller delvis skattebefriade svenska juridiska personer som äger vinstgivande rörelsedrivande dotterbolag. Oavsett syftet med långivningen leder interna lån från ägaren till att skatteunderlaget hos dotterbolagen minskar utan att motsvarande ränteinkomst i praktiken beskattas.
- Förutom kooperativa ekonomiska föreningar har inga av de undersökta juridiska personerna möjlighet att uppnå samma skatteeffekt genom överflyttning av vinster från dotterbolag genom koncernbidrag. För dessa övriga juridiska personer finns därför ett större incitament att skatteplanera med ränteavdrag.
- Sedan 2009 begränsas rätten till ränteavdrag för interna lån som finansierat interna andelsöverlåtelser. Detta är den mest konstlade formen av intern långivning. Sådana s.k. interna räntesnurror har förekommit i stor utsträckning hos kommuner och i viss omfattning hos investmentföretag och troligen också hos AP-fonder. Lagen har dock en starkt begränsande effekt.
- All övrig intern långivning, som synes utgöra de stora volymerna även för de juridiska personer som kartläggs i detta uppdrag, omfattas inte av några ränteavdragsbegränsningar. Regeringens lagförslag, som föreslås gälla från 2013, kommer dock i princip att omfatta all intern långivning som inte beskattas normalt, såvida inte affärsmässiga skäl föreligger. Den föreslagna lagändringen kommer sannolikt att leda till att fler lån kommer att bli föremål för ränteavdragsbegränsning, även för de juridiska personer som uppdraget omfattar.

PROMEMORIA

Datum
2012-08-22Dnr
131-296639-12/113

- När det gäller förmodad skatteplanering vid intern långivning för finansiering av externa andelar finns uppgifter om detta beträffande investmentföretag och AP-fonder. I dessa fall är räntenivåerna relativt höga, 8-16 %. För övriga kategorier av juridiska personer saknas uppgifter om lån som används för externa andelsförvärv.
- Vad avser kommuner och landsting är utlåningen till dotterbolag mycket omfattande, 140 miljarder kronor. I nuläget saknas information om hur denna är strukturerad. Det är därför oklart om, och i så fall i vilken omfattning, lån lämnas för att uppnå skattemässiga fördelar vid sidan av interna andelsöverlåtelser, som utgör en mindre del av långivningen. En betydande andel av utlåningen torde avse förmedlade externa lån via kommuners internbanker. I sådana fall är skattefördelen begränsad.
- Genom ett avgörande från Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) under 2012 har kommunbolag getts vissa möjligheter att flytta lån, som lämnats av kommuner till kommunbolag i samband med interna räntesnurror, till det av kommuner och landsting indirekt ägda kapitalmarknadsbolaget Kommuninvest. Därmed blir räntan avdragsgill. Kartläggningen visar att så skett i viss omfattning.
- Ett annat förhandsbesked under 2012 ger Kommuninvest möjlighet att under vissa förutsättningar minska sin beskattning av ränteinkomster från kommuner och kommunbolag. Så synes också ha skett under 2011.
- Kartläggningen ger inte något belägg för att inskränkt skattskyldiga ideella föreningar och stiftelser eller kooperativa ekonomiska föreningar har skatteplanerat med ränteavdrag. Underlaget för denna bedömning är dock delvis otillräckligt.
- Sammanfattningsvis visar undersökningen att skatteplanering med ränteavdrag varierar betydligt hos de svenska juridiska personer som omfattas av uppdraget. Med reservation för att informationsunderlaget delvis är bristfälligt är slutsatsen att planeringen hos de olika kategorierna av juridiska personer varierar från att vara ganska aktiv till att nästan inte alls förekomma.

